

Ульянов І.О., студент гр. 034-21-1 Культурологія

Науковий керівник: Козинець І.І., к.пед.н., доцент кафедри філософії та педагогіки

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ПОБУДОВА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Учасники освітнього процесу не позбавлені особистісних індивідуальних якостей, власних бажань, мають особисту мотивацію до здобуття професійних знань, навичок і вмінь. Сучасна вища освіта передбачає запровадження студентоцентрованого навчання, яке спрямоване на визнання студента як автономного суб'єкта вищої освіти, на задоволення студентом своїх індивідуальних потреб і прагнень в освітньому процесі. Студентів заохочують до обговорення освітньо-професійної програми, надають свободу щодо вибору освітніх компонентів, дозволяють визначити тематику досліджень. Складником студентоцентрованого навчання є індивідуальна траєкторія освіти.

Термін «індивідуальна освітня траєкторія» було введено до Закону України «Про освіту» 2017 року. Головна мета побудови індивідуальної освітньої траєкторії полягає у визначенні шляху реалізації потенціалу здобувача освіти, який здійснюється з урахування індивідуальних особливостей, тобто наявних здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду. Здобувачі освіти вільні обирати види, форми і темп здобуття освіти, визначати суб'єктів освітньої діяльності та запропоновані освітні програми, навчальні дисципліни і рівень їх складності, методи і засоби навчання. Зазначається, що індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план [1].

Під час планування індивідуальної освітньої траєкторії важливо враховувати ціннісно-особистісні орієнтири учасників освітнього процесу, якості і здібності особистості, які підлягають розвитку. Має бути виявлена мотивація як і студента, зацікавленого в навчанні, так і прагнення викладача допомогти студентові отримувати від цього задоволення. Викладач повинен визначити право студента на особисті мотиви здобуття освіти, а від студента очікується оволодіння загальними етичними нормами, принципами професійної культури, розуміння своєї відповідальності як освітянина і майбутнього фахівця [2].

Форми і методи організації освітнього процесу передбачають фокус на самостійній роботі студента. Джерела інформації дозволено доповнювати перевіреними інформаційними ресурсами світової мережі і засобами масової інформації. Оцінка може здійснюватися самим студентом з метою власного самоконтролю та спроби проведення самодіагностики.

Три етапи побудови індивідуальної освітньої траєкторії визначені педагогом О. С. Нещеретом. Науковець пропонує починати з педагогічної експертизи особливостей студента, з'ясування його потреб та інтересів. На наступному етапі розробляється освітня програма із врахуванням запитів здобувача освіти. Третій етап відведений моніторингу і корекції індивідуальної освітньої програми [3].

Індивідуальну освітню траєкторію у вищій школі слід заощадити планом отримання компетенцій і навичок майбутнього фахівця, програмою індивідуального розвитку, програмами науково-дослідницьких та творчих праць. Документ індивідуальної програми містить нормативи освітньо-професійної або освітньо-наукової програми, вибіркові освітні компоненти, перелічені навчальні дисципліни, до яких

відносяться практика, курсові роботи, підпорядковані логічній послідовності їх викладення, кількість кредитів ЄКТС та очікувані результати навчання [4].

Здобувач освіти отримує можливість зрозуміти зміст освітніх компетентностей порівняно зі своїми прагненнями, вже досягнутими освітніми надбаннями, намагаючись з об'єктивної точки зору здійснити самодіагностику та оцінити свої знання. Індивідуальна освітня програма особистісно-професійного саморозвитку впроваджує технологію самоосвіти відповідно того, які здібності схильний застосовувати для досягнення мети здобувач в їх взаємозв'язку із стандартами вищої освіти. За цих умов студентові дозволено постійно здійснювати комунікацію з викладачем, куратором або керівником наукової роботи.

Індивідуальна освітня траєкторія, окрім індивідуальної програми студента, повинна бути забезпечена індивідуальним освітнім маршрутом, який є планом засвоєння студентом змісту індивідуальної освітньої програми, освітніх компонентів та результатів навчання. Індивідуальний маршрут укладається здобувачем освіти разом з викладачами. До уваги принагідно взяти самооцінку або самодіагностику результатів навчання, тих можливостей, які студент потенційно спроможний реалізувати згодом, зазначити потреби та мету.

Студент, обираючи індивідуальну траєкторію, покладається на власні ціннісні орієнтири. Перевагою індивідуальної освітньої траєкторії є індивідуальний вимір здобувача освіти його дійсних потреб, мотивації і здібностей як людини. Особистісна траєкторія сприяє тому, що студент, розпочавши пошук засобів досягнення поставленої мети, відкриває в собі приховані можливості, які виявляються протягом освітньо-навчальної діяльності, вдосконалює навички розв'язання завдань. Індивідуальний підхід до учасника освітнього процесу стверджує самоцінність психологічного світу освітянина, мотивує прокладати шлях до мети. Освітньо-професійна траєкторія зазнає корегувань відповідно того, як студент знаходить нестандартні способи досягнення бажаного результату.

Перелік посилань

1. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 10.11.2023).
2. Задорожна-Княгницька Л.В. Формування індивідуальної освітньої траєкторії магістрів – майбутніх менеджерів освіти у процесі професійної підготовки. *Інноваційна педагогіка. Вип. 20. Том 1.* ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій». 2020. С. 125-130.
3. Нещерет О. С. Організація індивідуальних освітніх траєкторій навчання в університеті. *Фізико-математична освіта: науковий журнал.* 2017, Випуск 3(13). С. 116-119.
4. Краснощок І. Індивідуальна освітня траєкторія студента: теоретичні аспекти організації: *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2018. № 60. Т. 1. С. 101–107.